

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Sanja Pavlović i Milena Vasić, na sednici održanoj 26. 12. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „OPOZICIJA U POKUŠAJU ZLOUPOTREBE FDU – Prepoznatljiv rukopis 'Proglasa'“, objavljenim 26. novembra 2024. godine, portal „Novosti.rs“

1. prekršio je tačke 1, 2, 3, 4 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da prvi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, da naznači uzvor informacije koju prenosi, da, kada je neophodno, konsultuje što više izvora i da im omogući da iznesu svoj stav, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršio je tačku 1 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja,

3. prekršio je i tačke 1 i 4 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojima je novinar obavezan da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom i mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalom ili društvenom poreklu,

4. prekršio je i tačku 1 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše.

Nalaže se portalu “Novosti.rs” da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Dr Ana Martinoli, redovna profesorka Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu i članica Komisije za žalbe Saveta za štampu, podnela je žalbu zbog teksta, koji, kako je istakla, obiluje neistinitim i uvredljivim informacijama, kao i zlonamernim insinuacijama, konstrukcijama i tvrdnjama, a u kojem se navodi njeno ime u kontekstu učestvovanja u navodnim anti-državnim aktivnostima, organizaciji studentskih protesta i blokade na FDU, zloupotrebe akademskog prostora koje je praćeno „besprizornim koristoljubljem i ostvarivanjem ličnih ambicija“, „ekstremizmom“, „brutalnim revanšizmom“ itd. Takođe, u tekstu se iznose i optužbe za zloupotrebu profesionalnog i akademskog položaja i trgovinu uticajem, kao i niz neistina koje u velikoj meri zadiru u njen privatni život, iako te informacije ni na koji način ne doprinose debati od javnog interesa. U žalbi je navela i da redakcija nije kontakirala ni nju, ni bilo koju drugu osobu pomenutu u tekstu, pa ni Fakultet. „Naglašavam i da se tekst pojavljuje u trenutku kada sam aktivna u tročlanoj komisiji za izbor saradnika u zvanju asistenta na Katedri za menadžment i produkciju pozorišta, radija i kulture, te se ovaj tekst može smatrati i svojevrsnim javnim pritiskom na rad komisije, ugrožavanje autonomije njenog rada i napad na profesionalni i akademski integritet - moj i mojih koleginica i kolega, te reputaciju - individualnu, ali i institucionalnu“, navela je, između ostalog, u žalbi, ističući da su spornim tekstom prekršene brojne odredbe Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Novinarska pažnja i Poštovanje privatnosti.

U odgovoru na žalbu zakonski zastupnik redakcije naveo je da „žalbu nije moguće ispitati zato što je neodređena“, pošto se samo navodi koje su odredbe Kodeksa prekršene, ali bez objašnjenja kojim su tačno navodima iz spornog teksta učinjene navodne povrede Kodeksa.

„Jedan deo žalbe i se eventualno mogao smatrati zahtevom za objavljivanje odgovora na informaciju ili ispravke informacije. Ona, međutim, takav zahtev nije podnela. Da jeste, odgovorni urednik medija ‘Novosti.rs’ bi takav zahtev razmotrio, a u slučaju postojanja uslova za njegovo objavljivanje najverovatnije i objavio, i na taj način otklonio navodne negativne posledice koje je sporni tekst, po podnositeljkinom sudu, proizveo“, piše, između ostalog, u odgovoru na žalbu, Redakcija takođe tvrdi da tekst ne sadrži činjenične navode, već isključivo vrednosne sudove njegovog autora povodom aktivnosti podnositeljke žalbe u vezi sa aktuelnim studentskim protestima, koji ne podležu ispitivanju istinitosti.

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, reč je o tendencionom, zlonamernom tekstu, sačinjenom od pretpostavki, nagađanja, uvreda i “etiketa”, napisanom sa jasnim ciljem da se diskredituje podnositeljka žalbe. Ana Martinoli je direktno dovedena u vezu sa političkom opozicijom i njenim liderima, kao i građanskom inicijativom Proglas i na nju se odnosi dve trećine nepotpisnog teksta, za koji redakcija tvrdi da sadrži isključivo vrednosne sudove, dakle da je reč o komentaru.

Bez ikakvih dokaza, i bez pozivanja na bilo koji izvor, “Novosti” tvrde da ona na FDU ima „ključnu ulogu u podbunjivanju studenata“, kao i ko je „njena glavna veza sa opozicijom i saučesnik u organizovanju blokade FDU“, a pretpostavke i nagađanja se predstavljaju kao

„neoboriv dokaz da opozicione stranke suštinski stoje iza ove zloupotrebe studentske populacije u političke svrhe“.

Prema tekstu „Novosti“, Martinoli „zloupotrebljava akademski prostor i besprizornim koristoljubljem i ostvarivanjem ličnih ambicija“, što ilustruju opet pretpostavkama i nagađanjima, bez činjeničnog utemeljenja. Kvalifikujući njene aktivnosti kao „ekstremističke“ „Novosti“ se bave i njenim privatnim životom. Kruna ovog teksta, čiji autor se ne pridržava nikakvih profesionalnih standarda, jeste konstatacija da je Martinoli „sklona ka brutalnom revanšizmu, prema neistiomišljenjima“, pa je „po svemu sudeći u pitanju profil ličnosti koji se uklapa u 'sistem vrednosti' Đilasa i njegovih sledbenika“. To nije dovoljno, pa je podnositeljka žalbe i „nekadašnja poslovna saradnica osvedočenog ustašofila Dinka Gruhonjića“, i samo „ostaje da se vidi za koju člansku kartu će se opredeliti iz rušilačke antidržavne opozicije“.

Redakcija koje je iznela ovakve uvredljive kvalifikacije, nije ni pokušala da od Martinoli dobije bilo kakvu izjavu u vezi sa onim za šta je optužuju.

Članovi Komisije veruju da i te kako ima osnova da se govori o prekršajima poglavlja Istinitost izveštavanja, pošto, suprotno navodima redakcije, nisu i ne mogu biti vrednosni sudovi tvrdnje o navodnim vezama sa opozicijom, o tome da je navodno nekome obećala da će biti izabran na određenu poziciju ...Komisija, zato veruje da su prekršene sve tačke iz ovog poglavlja, jer je tekst netačan, neobjektivan, ne zna se ko je izvor i sadrži veoma ozbiljne, a potpuno neutemeljene optužbe.

Tekst predstavlja napad na profesorku Martinoli, koja je targetirana kao organizatorka protesta usmerenih protiv države, saradnica „osvedočenoh ustašofila“, ali i kao osoba koja je sklona revanšizmu prema političkim protivnicima, čime se pokašava njena diskvalifikacija na svim poljima, a u interesu vlasti. Time se Martinoli ne samo diskriminiše, već se optužbama za ekstremističko ponašanje, ozbiljno ugrožava njena bezbednost, posebno u trenutku kada su tenzije u društvu veoma visoke. Zbog toga je ovakvo „izveštavanje“ veoma neodgovorno i izuzetno opasno.

Konačno, nepodustivo je i zadiranje u sferu privatnog života žaliteljke i iznošenje spekulacija u vezi sa tim, iako za to ne samo da ne postoji javni interes, nego čak nije ni u vezi sa temom teksta.

Beograd, 26. 12. 2024.

Predsedavajući

Zlatko Čobović